

Vaststellen Integraal Huisvestingsplan
Onderwijs 2018

Te besluiten om:

1. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018 vast te stellen.
2. De volgende gemeentelijke kaders vast te stellen voor uitwerking van de uitvoeringsagenda:
 - Het voortzetten van beleid om IKC-vorming te stimuleren in het basis- en speciaal onderwijs voor 0 tot 13-jarigen, waarbij:
 - visies worden ontwikkeld voor doorlopende leer- en ontwikkelingslijnen (opvang, leren, ontmoeten, ontspannen);
 - wijkfuncties en zorgfuncties in het kader van jeugdzorg en passend onderwijs worden ingepast;
 - de aanvragen om een voorziening in de huisvesting moeten worden gedaan op basis van een integrale (wijk)visie.
3. De uitvoeringsagenda en volgorde van uitwerking vast te stellen van de volgende projecten:
 - De huisvesting van het voortgezet onderwijs (mavo, havo, vwo);
 - De huisvesting van de Wilhelminaschool;
 - De huisvesting van de basisscholen in De Huet I en II mogelijk in combinatie met het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs (cluster 3).
 - Bij de uitwerking de renovatie van gebouwen als mogelijke oplossing in beeld te brengen en bij de besluitvorming betrekken.
 - De kosten van de haalbaarheidsonderzoeken te dekken van de begroting onderwijs (44302503 planning nieuw/verbouw scholen).
4. In overleg met de schoolbesturen een plan van aanpak op te stellen voor het duurzaam maken van de gebouwen.
5. Vooruitlopend op de haalbaarheidsonderzoeken voor de kosten van uitvoering van de projecten in de gemeentebegroting vanaf de jaarschijven 2020 ruimte te reserveren oplopend tot een structurele jaarlast van € 850.000,-.
6. Hiertoe de 106de begrotingswijziging 2018 vast te stellen.

Context

De projecten die zijn opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2009 zijn uitgevoerd. Op 22 december 2016 hebt u de Notitie stand van zaken huisvesting onderwijs gemeente Doetinchem vastgesteld. Hierin is aangekondigd dat een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) wordt opgesteld.

Beoogd effect

De gemeente heeft voor huisvesting van het basisonderwijs; het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs een wettelijke zorgplicht. Het gaat hierbij om nieuwbouw, uitbreiding en eerste inrichting. Afstemming en overleg over uitvoering van deze taak met schoolbesturen en maatschappelijke instellingen is uitermate belangrijk en is een wens van alle partijen. Het resultaat is zichtbaar in het concept Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018. Deze strategische visie op toekomstige huisvesting onderwijs geeft inzicht in de periode 2018-2027 en de projecten die aan de orde komen.

Argumenten

1.1. De in het IHPO 2009 vermelde projecten zijn uitgevoerd.

Met de bouw van Het Noorderlicht en Gaanderwijs zijn de laatste twee projecten uit het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2009 tot stand gekomen. Beide gebouwen zijn met ingang van 1 augustus 2017 in gebruik genomen. Het vaststellen van een nieuw plan is hierdoor aan de orde.

Doetinchem, 4 juli 2018

1.2. Een strategische visie opstellen is noodzakelijk.

In het IHPO 2018 worden alle relevante thema's die van invloed zijn op de huisvesting van onderwijs uitvoerig beschreven. Deze landelijke en plaatselijke ontwikkelingen zijn de basis van dit strategisch plan. De kracht van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs is dat het wordt opgesteld in overleg met de schoolbesturen en de maatschappelijke instellingen. Dit biedt voor alle partijen duidelijkheid en een leidraad voor de toekomst.

1.3. Een strategische visie voorkomt incidentele aanvragen.

Een met de schoolbesturen en maatschappelijke instellingen opgesteld plan geeft samenhang aan in de plannen. Behoudens uitzonderingen ligt vast welke plannen of projecten kunnen worden uitgewerkt.

2.1. Het gemeentelijk kader geeft richting aan.

Gemeente en schoolbesturen werken plannen voor de huisvesting gezamenlijk uit met inachtneming van dit beleidskader.

2.2. Het stimuleren van de inrichting van brede voorzieningen is een doorlopend kader

Het tot stand brengen van voorzieningen met meervoudige gebruiksmogelijkheden is een succes. Onderlinge afstemming van onderwijs- en andere instellingen wordt vanzelfsprekend. Het kind of de leerling staat hierbij centraal. In dit plan wordt voorgesteld deze lijn voort te zetten en uit te breiden met mogelijke samenwerking tussen basisonderwijs en speciaal onderwijs.

2.3. Het gemeentelijk kader staat garant voor kwaliteit van de plannen

Er komt samenhang in de uitwerking van het integraal huisvestingsplan. Aanvragen om een voorziening in de huisvesting moeten tot stand komen op basis van een integrale visie op huisvesting van onderwijs en aanverwante maatschappelijke instellingen in de wijk of in de sector. Hierbij moet bijvoorbeeld ook aandacht worden besteed aan aspecten als hergebruik of herbesteding van leegkomende onderwijsgebouwen.

3.1. Dit zijn de projecten die nader moeten worden uitgewerkt.

In het IHP 2018 is de situatie beschreven op grond waarvan de prioriteiten zijn opgesteld.

- De huisvesting van het Voortgezet onderwijs.

Het schoolbestuur Stichting Achterhoek VO heeft gekozen voor een zorgvuldig traject om de koers te bepalen voor de toekomst. Dit heeft tijd gekost, maar is wel noodzakelijk gebleken voor het draagvlak van de plannen. Vandaar dat er relatief weinig tekst is opgenomen in het IHP 2018. Gemeente en schoolbestuur zijn al wel langer in gesprek over de omvang van de problematiek en de aanpak hiervan. In overleg met alle betrokkenen is prioriteit toegekend aan de toekomstige huisvesting voor mavo/havo/vwo in Doetinchem. De redenen zijn hieronder vermeld.

Het is niet mogelijk in de toekomst nog drie scholen/instituten voor mavo/havo/vwo in stand te houden. Er komt de komende 10 jaar een forse daling van het aantal leerlingen. Nu zijn er nog 4800 leerlingen, in 2030 nog 3200 leerlingen.

Gekozen is voor de inrichting van twee nieuwe scholen/instituten met een eigen nieuw profiel. Eén school zal een openbare school zijn en één school heeft een confessionele grondslag. De start van de nieuwe situatie is voorzien met ingang van het schooljaar 2020/2021.

De huisvesting van de scholen moet op deze situatie moeten worden aangepast.

Naast het aspect van daling van het aantal leerlingen is er nog een reden waarom voor deze prioriteit in het IHP 2018 is gekozen. Dit is de situatie van de gebouwen. Op een enkele uitzondering na zijn alle gebouwen meer dan 40 jaar oud. De oorspronkelijke bouwjaren zijn 1961, 1966, 1971 en 1981. Er is een kwaliteitsimpuls nodig om de komende 20 tot 40 jaar met deze gebouwen vooruit te kunnen.

Doetinchem, 4 juli 2018

De daling van het aantal leerlingen heeft ook gevolgen voor het vmbo en de school voor praktijkonderwijs. Beide scholen, het Metzo College en Prakticon, zijn goed gehuisvest. Het voortgezet onderwijs vervult een regionale functie en is belangrijk voor de stad Doetinchem. Behoud en versterking hiervan is te realiseren door samen met het schoolbestuur Stichting Achterhoek VO te investeren in de huisvesting van de scholen. Aan de basis hiervan moeten nadere onderzoeken liggen op grond waarvan uw raad besluiten kan nemen.

- De huisvesting van de Wilhelminaschool.

De Wilhelminaschool is oorspronkelijk gebouwd in 1971 en dus bijna 50 jaar oud. Een aantal elementen van het gebouw moet op korte termijn worden vervangen. Daarnaast heeft de school meer leerlingen dan de capaciteit van het gebouw door groei in de afgelopen jaren. Een gedeelte van de leerlingen is gehuisvest in noodlokalen. De combinatie van deze factoren is aanleiding om een haalbaarheidsonderzoek te verrichten naar nieuwbouw of renovatie.

- Basisscholen in De Huet en SBO en Mariëndael.

De wijk heeft te maken met een daling van het aantal leerlingen, wat leegstand oplevert. De ouderdom van de gebouwen loopt naar de 40 jaar. Enkele noodlokalen zijn aan vervanging toe maar moeten voorlopig nog in stand worden gehouden. De inschatting is dat over een aantal jaren de situatie zodanig helder is dat een toekomstvisie kan worden opgesteld. Nieuwe plannen worden integraal ontwikkeld. Hierbij wordt ook gekeken naar verdere integratie van speciaal onderwijs en regulier basisonderwijs.

Dit is mede ingegeven door de bestuurlijke fusie die onlangs heeft plaatsgevonden.

De Onderwijsspecialisten zijn nu schoolbestuur van de school voor speciaal basisonderwijs (voorheen SAM) en de school voor kinderen met een meervoudige beperking Mariëndael (cluster 3 school).

Mede gezien de algemene maatschappelijke ontwikkelingen zoals afgestemde zorg voor meer leerlingen en het thuisnabij onderwijs aanbieden, wordt voorgesteld deze integratiegedachte te ondersteunen en mee te werken aan de haalbaarheidsonderzoeken.

3.2. Renovatie kan een duurzame oplossing zijn.

Wettelijk gezien kan een schoolbestuur geen aanvraag indienen bij de gemeente om te investeren in renovatie van een gebouw. De gemeente is verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding. De gelden voor het totale onderhoud van gebouwen gaan rechtstreeks naar de schoolbesturen. Maar onderhoud is ook geen renovatie. Daardoor wordt renovatie nu omschreven als 'een grijs gebied waarvoor niemand verantwoordelijk is'.

Voor gebouwen die nog in redelijke staat zijn, kan door renovatie de levensduur aanzienlijk worden verlengd. Dit is een duurzame oplossing en stelt investering in nieuwbouw uit.

Een gebouw renoveren kan zowel voor gemeente als schoolbestuur van belang zijn.

Voor een gemeente omdat dan niet hoeft te worden geïnvesteerd in nieuwbouw. Voor een schoolbestuur omdat renovatie voordeel zal opleveren in de exploitatie van het gebouw.

Vandaar dat op landelijk niveau besturenorganisaties en VNG hierover een krachtig signaal afgegeven aan de minister van onderwijs, cultuur en wetenschappen. Het kwaliteitsniveau van de gebouwen voor onderwijs in Nederland moet drastisch omhoog. Veel schoolgebouwen in Nederland zijn gebouwd in de jaren '70 en '80. Samenwerking tussen gemeente en schoolbestuur op het gebied van renovatie kan een oplossing betekenen voor veel situaties. Ook het aspect van duurzaamheid speelt hierbij een belangrijke rol. Voortzetting van gebruik van een gebouw levert milieuvoordelen op.

Doetinchem, 4 juli 2018

3.3. De begroting biedt voldoende ruimte voor dekking van de kosten.

De kosten van de haalbaarheidsonderzoeken worden gezamenlijk door schoolbestuur en gemeente uitgevoerd en betaald. Hierdoor wordt gewaarborgd dat aan alle aspecten aandacht wordt besteed.

4.1. Het duurzaam maken van de gebouwen is een gezamenlijke maatschappelijke opdracht.

Aan het gebruik van fossiele grondstoffen voor verwarming en elektriciteit voor gebouwen komt een einde. Het ligt voor de hand dit vraagstuk gezamenlijk op te pakken en plannen hierover te ontwikkelen. We sluiten hierbij aan op de in het Koersdocument Doetinchem Duurzaam 2030 geformuleerde uitgangspunten.

5.1 Deze reservering is goede en gezonde basis.

De kosten voor uitvoering van de projecten zijn op voorhand moeilijk in te schatten.

De haalbaarheidsonderzoeken moeten hierover duidelijkheid geven.

De voorziene kosten kunnen niet uit de lopende begroting worden gedekt.

Kanttekeningen

1.1. Het vaststellen van een IHP is geen wettelijke eis.

Het vaststellen van een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs is geen wettelijke eis. Wel is een dergelijk plan een belangrijk instrument om het huisvestingsbeleid onderwijs richting te geven en projecten nader uit te werken. Het plan is niet in beton gegoten en uw raad heeft altijd de bevoegdheid om beleid bij te stellen of andere keuzes te maken.

1.2. en 2.1. Een schoolbestuur heeft het recht afzonderlijk een aanvraag in te dienen.

Wettelijk gezien houdt elk schoolbestuur het recht om aanvragen voor huisvesting in te dienen die niet zijn opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018 of voldoen aan het beleidskader.

3.1. De volgorde van uitwerking van de projecten kan wijzigen.

Veranderde inzichten, maatschappelijke ontwikkelingen, financiële mogelijkheden of andere omstandigheden kunnen leiden tot een andere invulling of volgorde van projecten.

3.2. De gemeente is wettelijk gezien alleen verantwoordelijk voor investeringen in nieuwbouw en noodzakelijke uitbreiding van gebouwen.

Op landelijk niveau hebben besturenorganisaties en VNG hierover een krachtig signaal afgegeven aan de minister van onderwijs, cultuur en wetenschappen. Het kwaliteitsniveau van de gebouwen voor onderwijs moet drastisch omhoog. Dit kan door samenwerking tussen gemeente en schoolbestuur bijvoorbeeld op het gebied van renovatie. Een gezamenlijke financiële verantwoordelijkheid hiervoor is voor beide partijen een goede oplossing.

3.3. Hergebruik of herbestemming van een schoolgebouw is moeilijk in te vullen.

Hergebruik of herbestemming van een schoolgebouw dat niet meer voor het onderwijs wordt gebruikt, is moeilijk in te vullen. Renovatie kan een duurzame oplossing zijn.

4.1. Het duurzaam maken van gebouwen voor onderwijs is geen gemeentelijke taak.

De gemeente heeft geen directe (financiële) belangen bij de verduurzaming van onderwijsgebouwen. Er is natuurlijk wel een algemeen maatschappelijk belang om hierin met schoolbesturen gezamenlijk op te trekken.

Doetinchem, 4 juli 2018

4.2. Situaties van gebouwen zijn heel verschillend.

Een gezamenlijk plan opstellen kan een lastige opgave worden omdat situaties van gebouwen zeer verschillen en ook de (financiële) mogelijkheden en het beleid van schoolbesturen kunnen verschillen.

Financiën

- algemeen

De gemeente is verantwoordelijk voor de nieuwbouw van alle onderwijshuisvesting. Dat is een wettelijke taak. Daarom is in de algemene uitkering van het Gemeentefonds ook een vergoeding voor de nieuwbouw van scholen begrepen. De algemene uitkering behoort tot de algemene middelen van onze gemeentebegroting. Daarom worden voor het IHP nu aanmeldingen gedaan ten laste van de algemene middelen vanaf 2020.

Het is duidelijk dat de komende jaren forse investeringen moeten worden gedaan in de huisvesting van scholen. De exacte omvang is op dit moment nog niet bekend. Daarom stellen we voor om in het financieel meerjarenperspectief van de begroting 2019 structurele bedragen voor dit doel te reserveren. Uw raad besluit over de reserveringen en over de besteding ervan op basis van de nadere onderzoeken en de concrete uitwerking van de projecten die in de uitvoeringsagenda aan u worden voorgelegd.

- uitwerking IHP 2018.

Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018 is een strategisch beleidsplan. De vermelde projecten moeten worden uitgewerkt in haalbaarheidsstudies. Ten opzichte van het vorige IHP 2009 is nieuw dat aanvragen voor huisvesting moeten worden onderbouwd met een wijkvisie of sectorvisie. Dit brengt meer samenhang en afstemming in de plannen.

De uit te werken projecten moeten hieraan voldoen. Aangegeven is wanneer de onderzoeken gaan plaatsvinden en hiervan de resultaten kunnen worden verwacht. Het onderzoek bevat een financiële onderbouwing.

De kosten die verbonden zijn aan de uitvoering van de projecten kunnen niet worden gedekt uit de lopende begroting. Ook in de reserve huisvesting onderwijs is hiervoor onvoldoende ruimte. Wij stellen daarom voor in de gemeentebegroting voor de jaarschijven 2020 en volgende structurele ruimte te reserveren voor uitvoering van de projecten. De reserve huisvesting onderwijs wordt tevens geactualiseerd.

Vervolg

Wij hebben er de voorkeur aan gegeven om u eerst het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018 met uitvoeringsagenda ter vaststellingen aan te bieden. Na vaststelling gaan wij deze projecten nader uitwerken. Per afzonderlijk project leggen wij een voorstel aan u voor ter besluitvorming.

Bijlagen

1. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018
2. Een samenvatting van het IHP 2018
3. Overzichten van bestaande locaties onderwijs en opvang in de gemeente

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

drs. T. Kemper

mr. M. Boumans MBA MPM

De raad van de gemeente Doetinchem;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders over vaststellen Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018;

gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

1. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018 vast te stellen.
2. De volgende gemeentelijke kaders vast te stellen voor uitwerking van de uitvoeringsagenda:
 - Het voortzetten van beleid om IKC-vorming te stimuleren in het basis- en speciaal onderwijs voor 0 tot 13-jarigen, waarbij:
 - visies worden ontwikkeld voor doorlopende leer- en ontwikkelingslijnen (opvang, leren, ontmoeten, ontspannen);
 - wijkfuncties en zorgfuncties in het kader van jeugdzorg en passend onderwijs worden ingepast;
 - de aanvragen om een voorziening in de huisvesting moeten worden gedaan op basis van een integrale (wijk)visie.
3. De uitvoeringsagenda en volgorde van uitwerking vast te stellen van de volgende projecten:
 - De huisvesting van het voortgezet onderwijs (mavo, havo, vwo);
 - De huisvesting van de Wilhelminaschool;
 - De huisvesting van de basisscholen in De Huet I en II mogelijk in combinatie met het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs (cluster 3).
 - Bij de uitwerking de renovatie van gebouwen als mogelijke oplossing in beeld te brengen en bij de besluitvorming betrekken.
 - De kosten van de haalbaarheidsonderzoeken te dekken van de begroting onderwijs (44302503 planning nieuw/verbouw scholen).
4. In overleg met de schoolbesturen een plan van aanpak op te stellen voor het duurzaam maken van de gebouwen.
5. Vooruitlopend op de haalbaarheidsonderzoeken voor de kosten van uitvoering van de projecten in de gemeentebegroting vanaf de jaarschijven 2020 ruimte te reserveren oplopend tot een structurele jaarlast van € 850.000,-.
6. Hiertoe de 106de begrotingswijziging 2018 vast te stellen.

Aldus besloten in zijn vergadering van 12 juli 2018,

, griffier

, voorzitter